

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Hallituksen esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön avointa dataa ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäyttämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin vaatimukset siltä osin, kuin voimassa oleva kansallinen lainsäädäntö ei täytä niitä.

Lakisääteistä eläkkeitä myöntävät eläkesäätiöt ja eläkekassat kuuluvat muiden työeläkevakuuttajien tavoin toimijoihin, joihin laki voisi tulla sovellettavaksi laista viranomaisten julkisuudesta annetun lain 4 §:n 2 momentin laajennuksen perusteella silloin, kun ne hoitavat lakisääteistä julkista tehtävää.

Lisäksi laista julkisen hallinnan tiedonhallinnasta annetun lain 3 §:n 4 momentin mukaan sanotun lain 4 lukua ja 22-28 §:ää sovelletaan myös lakisääteistä eläketurvaa hoitaviin työeläkelaitoksiin niiden hoitaessa julkista hallintotehtävää.

Soveltamisalan ulkopuolelle kuitenkin rajataan asiakirjat, joiden antaminen ei perustu niitä hallussa pitävän julkiseen tehtävään. Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle myös jäävät sellaiset toimijat, joilla ei ole julkisuuslaissa tai muualla lainsäädännössä määriteltyä tehtävää luovuttaa julkisia asiakirjoja.

Direktiiviä ei myöskään sovelleta asiakirjoihin, joiden saatavuutta on rajoitettu henkilötietojen suojaamiseksi. Työeläkevakuuttajien julkinen hallintotoiminta koskee keskeisesti juuri henkilötietoja koskevia asiakirjoja.

Lakisääteistä työeläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten asemaa ei ole lainvalmistelussa arvioitu.

Ehdotetut säännökset soveltuvat heikosti lakisääteiseen työeläkevakuuttamiseen ja ne lisääisivät epävarmuutta lain soveltamisesta, koska lakisääteistä työeläketurvaa hoitavilla eläkelaitoksilla ei ole direktiivissä tarkoitettuja arvokkaita ja/tai tiheästi päivitettäviä tietoaaineistoja eikä niillä ole myöskään tyyppillistä viranomaiseen verrattavaa tehtävää yleisten asiakirjojen tuottamiseen.

Julkisuusperiaate työeläkelaitoksissa kohdistuu ensi sijassa julkista valtaa käyttävän eläkelaitoksen hallussa olevaan tietoon eli lähinnä asiakirjojen ja muiden tallenteiden sisältämään tietoaaineistoon, jota kuitenkin joudutaan rajoittamaan salassapidettävien henkilö- ja liiketietojen osalta.

Näin ollen lain soveltamista selventäisi, se että mainittujen pykälien soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin lakisääteistä työeläkevakuutustoimintaa harjoittavat eläkelaitokset.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velloiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

-

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistattekko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

-

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

-

Heinström Ismo
Eläkesäätiöyhdistys ESY ry